

Libris användargrupp katalogisering 2025-05-27

Mötesdatum och tid: 2025-05-27

Närvarande:

- Harriet Aagaard, sammankallande, Kungliga biblioteket
- Ingrid Dannberg, BTJ
- Kristin Ericson, Göteborgs stadsbibliotek
- Lia Fallenius, Stockholms universitetsbibliotek
- Pär Johansson, Musik- och teaterbiblioteket
- Sara Johansson, Umeå stadsbibliotek
- Anna Lindqvist, Stockholm stadsbibliotek
- Katja Naischtein, Kungliga biblioteket
- Olof Osterman, Kungliga biblioteket
- Helena Rydberg, Malmö universitetsbibliotek
- Erik Svanström, Lunds universitet, HT-biblioteken
- Henrik Ardesjö, Kungliga biblioteket, punkt 2
- Liv D'Amelio, Kungliga biblioteket, punkt 3 och 6
- Katarina Synnermark, Kungliga biblioteket, punkt 3 och 6

1. Föregående minnesanteckningar

Minnesanteckningarna godkändes och lades till handlingarna med några mindre justeringar.

2. Libris sök

Henrik Ardesjö, utvecklingsledare och ansvarig för Libris sök, informerade om planer för Libris sök. 4 juni lanseras en ny [betaversion](#). Den går inte mot den Libris som är i produktion utan mot en ”qa”-version, som inte uppdateras lika ofta.

Libris sök ska kunna användas av olika typer av användare med olika behov. Högst prioriterad är gruppen Undersökande (forskare m.fl.) Mål för tjänsten är:

- Fler slutanvändare ska kunna använda tjänsten själva
- Lätt för alla att förstå vad den erbjuder
- Lätt att förstå vad innehållet är
- Hjälpsam och träffsäker

- Ökat intresse och jämnare användning geografiskt
- Ge god överblick
- Kreativt och effektivt arbetsverktyg
- Vidareutvecklingsbar, stabil och säker
- Byggas direkt mot katalogen –
 - Minska avståndet mellan katalog och tjänst och mellan samlingsvårdare och användare i och med uppdatering i realtid
- Bra metadata = bra användarupplevelse

Uppdatering i realtid blir besvärlig att hantera för katalogisatörer. Det behövs ett mellanläge som gör att posten inte publiceras förrän den är klar. Det blir annars förvirrande för alla som använder Libris sök.

Statistiskt sett görs det få sökningar på ämne. Användargruppen tyckte ändå att det var viktigt att kunna söka på ämne. Det är ofta svårt att göra i kataloger och det är önskvärt att Libris söker ett gott stöd. Ett sådant stöd skulle kunna vara ämnesträd. Henrik svarade att det både finns fördelar och nackdelar med ämnesträd och att projektet avvaktar. Det är möjlighet att söka vidare på ämnen och att utnyttja de avancerade sökfunktioner som redan finns i Libris sök.

Arbete med att skapa en referenshantering i nya Libris sök pågår. Det blir troligen en lösning med öppen källkod. Katja har deltagit i arbetet.

Lia undrade om dubletter från e-plikten har hanterats. Henrik svarade att det finns ett filter som döljer all e-plikt. Nu visas den e-plikt som har bestånd.

Harriet påpekade att när man lyfter fram länkade entiteter så gömmer man olänkade entiteter. Det gäller t.ex. författare som inte är länkade och klassifikation. Henrik svarade att de har börjat titta på detta.

Pär lyfte fram problem med visning av musik. Han har skickat exempel, se bilaga 1.

3. Avhandlingar – ändring av katalogiseringsanvisningar

Liv D'Amelio och Katarina Synnermark från RDA-redaktionen informerar om ett kommande arbetsflöde i Metadatabyrån gällande tryckta avhandlingar. Sättet att katalogisera avhandlingar kommer inte att förändras med detta utan kommer att vara samlade i arbetsflödet. Mötet var positivt till det.

Mötet diskuterade även vad som avses med avhandling. En skrift som framställs för att uppnå en viss examen behandlas som avhandling. Alltså även examensarbeten (som KB inte katalogiserar).

4. AI och katalogisering

Harriet har deltagit i en projektgrupp om AI med deltagare från enheterna under *Avdelningen för insamling och metadata*. Det har varit intressant att samarbeta med personer som man vanligen bara ser i lunchrummet. Avdelningens enheter producerar alla metadata på ett eller annat sätt. Slutrapporten är nu inlämnad och den tar upp omvärldsbevakning, enheternas behov, risker, resultat av tester samt behov av en färdplan för införande av AI-verktyg på KB.

Tester för katalogisering i Libris gjordes med ChatGPTPro där CatalogerGPT och DeweyClassifier finns. Gratisversionen har också testats, men inga större tester kan göras med den. ChatGPT ägs av det icke-vinstdrivna företaget [Open-AI](#).

En bok kan katalogiseras i JsonLD och därefter laddats upp som fil till Libris¹. Harriet behövde endast rätta en småsak för att kunna spara boken, men om man inte är en van katalogisatör är det besvärligt att se vad som sedan behöver ändras. Olof granskade och ändrade mycket i posten. För att skapa posten gavs exempel på JsonLD-poster, bilder på titelblad, kolofon och baksida [sista sidan med sidantalet missades tyvärr].

Harriet bedömde att det vore bättre att egenutveckla en enklare AI-tjänst som kan generera de viktigaste beskrivande fälten och som skulle kunna underlätta och effektivisera katalogiseringsarbetet.

Harriet har även testat DeweyClassifier och gav ett exempel med en gammal bok om dressyrridning och hoppning. DeweyClassifier föreslog 798.23 Ridning (dressyr) och vid fråga om man verkligen fick med hoppning med den koden svarade DeweyClassifier att Harriet hade helt rätt och gav den korrekta koden 798.2. Det är ett mycket typiskt beteende.

Harriet menade därför att det krävs god kunskap om DDK för att kunna använda sig av DeweyClassifier och att det då var onödigt. Att däremot kategorisera med en egen lista med förkortade deweykoder fungerar bra. Det testades med vardagstryck och blev till 80% korrekt.

Flera i användargruppen hade testat AI. Erik tyckte det fungerade bra för katalogisering av språk som kinesiska som han behärskar och fungerar även bra för andra språk som japanska och mongoliska. Bäst är att få originalskrift, det fungerar sämre att romanisera. Originalskriften kan användas för att söka i andra kataloger och för att romanisera titeln. Det är också lättare att sätta ämnesord och klassifikation med stöd av AI.

Anna svarade att det var oklart vad de fick använda och vad de inte fick använda i tjänsten.

Kristin hade testat [Copilot](#) lite, men har inte haft tid till större tester.

Katja har fått god hjälp att programmera.

Harriet räknar med att vi kommer att återkomma till frågan om AI & katalogisering under hösten.

5. Katalogiseringsflöden på NB

Olof redogjorde för senaste prioriteringarna gällande NB:s katalogiseringsflöde för pliktmaterial.

Den senaste prioriteringen gäller facklitteratur mellan 2022-2024. Även material som inte har något ISBN eller publikationer med ISBN som inte är inlagda i Libris prioriteras (osynligt material). Publikationer från 2021 och bakåt är färdigkatalogiserade.

Metod Mono på MNB har även inlett ett pilotprojekt med Lunds UB (UB1) kallat NB+ där Lunds UB:s katalogisatörer och KB:s katalogisatörer ska synka sig med varandra så ett större

¹ Boken [Genealogy of Identity](#)

material katalogiseras enligt NB-principer även i Lund. Projektet kommer att koncentrera sig på facklitteratur utgivet 2025 och börja i höst.

6. Övrigt

a) Seriemedlemskap

Göteborgs stadsbibliotek tycker att det är svårt att uttyda i Metadatabyrån vad som ska göras med seriemedlemskapet gällande författarserier. Vad behöver biblioteken göra? Författarserier är inget som behöver göras. Men biblioteken kan välja den modellen för serier om de har behov av det. NB slutade med författarserier för ungefär 10 år sen. Numera lägger NB endast in serien som den ser ut på objektet (boken) i fältet Serieuppgift.

Om modellen med författarserien används så måste originalserien beläggas. Det gäller även vid översättningar att originalserien måste beläggas. Om det inte finns någon sådan så kan inte heller modellen med författarserier användas. Välj då istället en anmärkning (fortsättningsarbete) med läsordningen. Se Metadatabyrån för detta.

b) Stillbild – fråga från Sara

Hur koderna anges i Innehållstyp i verksdelen påverkar hur posten visas i Quria. Om koden för stillbild hamnar före koden för text så markeras posten som en bild. En undran om det går bra att lägga till en instruktion om att lägga till koderna i korrekt ordning.

RDA-redaktionen är lite tveksamma eftersom det är något som påverkas av vilket lokalt system som används.

Men det är helt ok att ändra på ordningen i posterna så det här problemet inte uppstår. Något CXZ behöver inte skickas ut. Olof informerar NB på ett internt katalogiseringsmöte om detta.

c) Förkortad katalogisering

Katja tog upp förkortad katalogisering, den praxis BTJ använder för skönlitteratur. För mer information, se bilaga 2. Förkortad katalogisering samlar många ISBN i en katalogpost. KB arbetar nu med att läsa in bibliotekens lokala kataloger retroaktivt och eftersom inmatchningen i Libris bygger på ISBN skapar den förkortade katalogiseringen problem. Vi har också hört att när biblioteken byter system till Quria är det också problem med matchningen. Hur funkar det lokalt egentligen?

Sara berättade att de städar posterna allt eftersom och även Anna tyckte att posterna var problematiska.

d) Digiposter – varför är villkor för användning och åtkomst numera är en låst egenskaper för digiposter?

Lia undrade varför egenskapen *Villkor för användning och åtkomst* numera är en låst egenskap för digiposter. Katja svarade att det är för att man ska tänka till ordentligt innan man låser upp och ändrar.

Minnesanteckningar:

Harriet Aagaard, sammankallande

Bilaga 1. Musik i Libris sök

Träfflistan: <https://beta.libris-qa.kb.se/find? limit=20& spell=true& q=schubert+m%C3%A4ssa+alias-myLibraries+%22rdf%3Atype%22%3ANotatedMusic& sort=-%40reverse.instanceOf.publication.year>

Det är en bra idé att ha med föredragen titel i träfflistan, men manifestationens titel måste också synas, annars vet man inte alls vad man får förrän man klickar vidare till postvisningen. Måste jag välja en av dem, så blir det ändå manifestationens titel.

Obs. att det kan finnas flera FT i posten. I många äldre poster är det vanligen det första verkets FT som visas i Verk / Titel, vilket också gör det missvisande att endast ha FT som rubrik.

Så här ser det ut i vår VuFind:

https://sok.statensmusikverk.se/Search/Results?filter%5B%5D=category_facet%3A%22%2FMusical+score%2F%22&lookfor=schubert+m%C3%A4ssa&type=AllFields&sort=year

Vi har valt att visa många fält redan i träfflistan, och så många bör det kanske inte vara i Libris. Men för noter är omfång särskilt viktigt, för där framgår vilken typ av not det är (partitur, klaverutdrag, stämmor osv.).

Förlag och upplaga kan också vara väsentligt.

Däremot har vi valt bort de flesta av de medverkande, vi visar inte t.ex. redaktörer i träfflistan.

Postvisningen: <https://beta.libris-qa.kb.se/4pbn5vlt2xcvrj1r#work-record>

Visningen är uppenbarligen inte klar för Noterad musik, men ni kan jämföra med vår visning:

<https://sok.statensmusikverk.se/Record/2788581?sid=6751931>

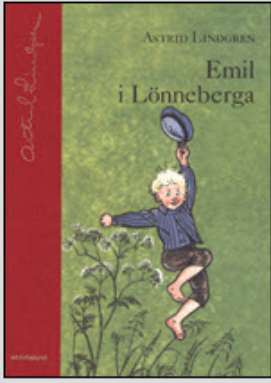
Ett starkt önskemål är att innehållsförteckning syns direkt på något sätt. Vi har dock valt att ha det i en flik:

<https://sok.statensmusikverk.se/Record/2788830?sid=6751941#toc>

Bilaga 2. Förkortad katalogisering

M

◀ Visar post 1 av 1 ▶ Spara till mängd

Köpinformation	Importera	Beställ post	Beställ etikett	Visa kort post
 LINDGREN, A., Emil i Lönneberga, *1963.2003, Hcf				
166 bibliotek har titeln » Lektörsomdöme »		Innehållsbeskrivning »		
Namn	Lindgren, Astrid			
Titel	Emil i Lönneberga / Astrid Lindgren ; illustrationer av Björn Berg			
Upplaga	Originalupplaga 1963. Första upplaga i denna version 2003			
Utgivning	R&S			
Serie	(Astrid Lindgrens samlingsbibliotek)			
Hyllsignatur	Hcf			
Klassifikation	Hcf			
Huvudperson	Emil i Lönneberga			
Ämnesord	Sverige ; Småland ; Lönneberga ; landsbygd ; busiga barn			
Genre	kapitelböcker			
Id-beteckning	ISBN-10 91-29-65790-3 ISBN-13 978-91-29-65790-6 Övriga nr: 04117445, 06123750, 06123751, 07202129, 07202130, 10115642, 10115643, 11108449, 11108450, 13114556, 13114557			
BURK-nummer	4598447			
				
Fortsättningsverk »				
Köpinformation	Importera	Beställ post	Beställ etikett	Visa kort post

◀ Visar post 1 av 1 ▶ Spara till mängd

